

Hallituksen esitys eduskunnalle laiksi vapaaehtoisesta maanpuolustuksesta annetun lain muuttamisesta sekä eräiksi siihen liittyviksi laeiksi

Asia

Hallituksen esitys eduskunnalle laiksi vapaaehtoisesta maanpuolustuksesta annetun lain muuttamisesta sekä eräiksi siihen liittyviksi laeiksi (HE 254/2018 vp).

Valiokuntakäsittely

Valiokunnan mietintö: Puolustusvaliokunta (PuVM 8/2018 vp).

Päätös

Eduskunta on hyväksynyt seuraavat lait:

Laki

vapaaehtoisesta maanpuolustuksesta annetun lain muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti

kumotaan vapaaehtoisesta maanpuolustuksesta annetun lain (556/2007) 9 §:n 3 momentti, 18 §:n 3 momentti, 21 ja 22 § sekä 32 §:n 3 momentti,

muutetaan 2 §, 3 §:n otsikko ja 2—4 momentti, 6 §:n 1 ja 2 momentti, 7 §:n 1 momentti, 11 §:n 1 momentti, 12 ja 13 §, 17 §:n otsikko sekä 1 ja 2 momentti, 18 ja 19 §:n otsikko, 20 §, 28 §:n 1 momentti, 34 §:n 1 momentin johdantokappale ja 2 momentti, 35 §:n 1 momentin johdantokappale ja 2 kohta, 37 §:n 1 momentti ja 42 §, sellaisina kuin niistä ovat 2 ja 13 § osaksi laissa / , sekä

lisätään lakiin uusi 3 a §, 20 §:n edelle uusi luvun otsikko, uusi 4 b—4 d luku ja 32 a § seuraavasti:

2 §

Sotilaallinen koulutus ja sotilaallisia valmiuksia palveleva koulutus

Sotilaallisella koulutuksella tarkoitetaan tässä laissa koulutuksen antamista Puolustusvoimiin kuuluville joukoille ja Puolustusvoimien ampumatarvikkeilla ja räjähteillä tapahtuvan koulutuksen järjestämistä.

Eduskunnan vastaus EV 319/2018 vp

Sotilaallisia valmiuksia palvelevalla koulutuksella tarkoitetaan tässä laissa muuta kuin 1 momentissa tarkoitettua koulutusta, jossa koulutetaan Puolustusvoimien menetelmiä tai välineitä koskevaa yksilön sotilaallista osaamista ja toimintakykyä sodassa tai muissa aseellisissa selkauksissa toimimista varten.

3 §

Puolustusministeriön, Puolustusvoimien ja pääesikunnan vapaaehtoista maanpuolustusta koskevat tehtävät

— — — — —
Puolustusministeriön tehtävänä on vapaaehtoisen maanpuolustuksen yleinen ohjaus ja valvonta.

Puolustusvoimien pääesikunnan tehtävänä on ohjata 7 §:n 1 momentissa tarkoitettua Maanpuolustuskoulutusyhdistyksen toimintaa sekä valvoa tämän lain noudattamista kyseisessä toiminnassa.

Puolustusvoimien tehtävänä on valvoa Puolustusvoimien aseiden käyttöä sotilaallisia valmiuksia palvelevassa koulutuksessa ja johtaa vapaaehtoisten käyttämistä Puolustusvoimien antamassa virka-avussa ja pelastustoiminnassa sekä tukea Maanpuolustuskoulutusyhdistyksen toimintaa siten kuin tässä laissa tarkemmin säädetään.

3 a §

Lain soveltaminen Rajavartiolaitokseen

Mitä tässä laissa säädetään Puolustusvoimista, sovelletaan myös Rajavartiolaitokseen sen suorittaessa tässä laissa tarkoitettuja tehtäviä lukuun ottamatta, mitä 23 §:ssä säädetään. Mitä tässä laissa säädetään Puolustusvoimien pääesikunnasta, sovelletaan myös Rajavartiolaitoksen esikuntaan sen suorittaessa tässä laissa tarkoitettuja tehtäviä.

6 §

Maanpuolustuskoulutusyhdistys ja sen tarkoitus

Maanpuolustuskoulutusyhdistys on julkisoikeudellinen yhdistys, joka järjestää vapaaehtoista maanpuolustuskoulutusta ja toimii jäsenyhdistyksenä yhteistyöjärjestönä.

Maanpuolustuskoulutusyhdistyksen tarkoituksena on maanpuolustuksen edistäminen koulutuksen, tiedotuksen ja valistuksen keinoin. Yhdistyksellä voi olla valtakunnallisia, alueellisia ja paikallisen tason yksiköitä.

7 §

Tehtävät

Maanpuolustuskoulutusyhdistyksen julkisena hallintotehtävänä on:

Eduskunnan vastaus EV 319/2018 vp

- 1) järjestää 4 a—4 c luvussa tarkoitettua koulutusta ja toimintaa sekä vapaaehtoista maanpuolustusta koskevaa tiedotusta ja valistusta;
 - 2) kehittää naisten mahdollisuuksia osallistua vapaaehtoiseen maanpuolustukseen ja järjestää siihen liittyvää sotilaallisia valmiuksia palvelevaa koulutusta ja tutustumistoimintaa;
 - 3) ohjata, tukea ja sovittaa yhteen jäsenjärjestöjen maanpuolustuskoulutusta;
 - 4) kehittää 4 b luvussa tarkoitetulla toiminnalla nuorten mahdollisuuksia tutustua maanpuolustukseen.
-

11 §

Toiminnan rahoitus

Valtion talousarvioon otetaan vuosittain määräraha, jonka puitteissa Maanpuolustuskoulutusyhdistykselle myönnetään valtionavustusta sille 7 §:n 1 momentissa säädettyjen julkisten hallintotehtävien hoitamisesta aiheutuviin toimintamenoihin. Valtionavustusvarat on säilytettävä erillään yhdistyksen muun toiminnan varoista.

12 §

Hallituksen jäsenen ja työntekijän vahingonkorvausvastuu

Sen lisäksi, mitä yhdistyslain 39 §:ssä säädetään, Maanpuolustuskoulutusyhdistyksen hallituksen jäsenen ja työntekijän on korvattava vahinko, joka on aiheutettu Maanpuolustuskoulutusyhdistykselle, sen jäsenelle tai muulle tätä lakia tai sen nojalla annettuja säännöksiä tai määräyksiä rikkomalla.

Maanpuolustuskoulutusyhdistyksen hallituksen jäsenen ja työntekijään sovelletaan muutoin, mitä vahingonkorvauslain (412/1974) 4 luvussa työntekijän vahingonkorvausvastuusta säädetään.

13 §

Menettely julkisia hallintotehtäviä hoidettaessa sekä rikosoikeudellinen virkavastuu

Maanpuolustuskoulutusyhdistyksen julkisten hallintotehtävien hoitamisessa on noudatettava hallintolakia (434/2003), kielilakia (423/2003), viranomaisten toiminnan julkisuudesta annettua lakia (621/1999), arkistolakia (831/1994) ja sähköisestä asioinnista viranomaistoiminnassa annettua lakia (13/2003).

Maanpuolustuskoulutusyhdistyksen hallituksen jäsenen, työntekijään ja 20 b §:ssä tarkoitettuun ammunnan johtajaan sovelletaan heidän hoitaessaan Maanpuolustuskoulutusyhdistykselle tämän lain mukaisesti annettuja julkisia hallintotehtäviä rikosoikeudellista virkavastuuta koskevia säännöksiä.

Eduskunnan vastaus EV 319/2018 vp

17 §

Vapaaehtoisen sotilaallisen koulutuksen antaminen

Puolustusvoimat voi antaa sotilaallista koulutusta ja muuta tarpeelliseksi katsomaansa koulutusta vapaaehtoisille 18 vuotta täyttäneille henkilöille järjestämällä vapaaehtoisia harjoituksia. Perusyksikköä suurempien joukkokokonaisuuksien, Puolustusvoimien poikkeusolojen organisaatioon kuuluvien joukkojen ja varusmiesten koulutus sekä joukkojen operaatioihin valmentaminen sekä taisteluammuntojen järjestäminen kuuluu kuitenkin yksinomaan Puolustusvoimille. Perusyksiköllä tarkoitetaan enintään komppanian vahvuista joukkoa.

Vapaaehtoisen sotilaallisen koulutuksen on tapahduttava Puolustusvoimien käytössä olevilla alueilla ja aluksilla.

18 §

Puolustusvoimien järjestämät vapaaehtoiset harjoitukset

19 §

Puolustusvoimien järjestämien vapaaehtoisten harjoitusten erityistehtävät

4 a luku

Sotilaallisia valmiuksia palveleva koulutus

20 §

Sotilaallisia valmiuksia palvelevan koulutuksen antaminen

Maanpuolustuskoulutusyhdistys järjestää 18 vuotta täyttäneille henkilöille sotilaallisia valmiuksia palvelevaa koulutusta.

Edellä 1 momentissa tarkoitettua koulutusta ei ole sallittua järjestää:

- 1) perusyksikön kokoista joukkoa suuremmalle joukolle;
- 2) operaatioon valmennettavalle joukolle;
- 3) Puolustusvoimien poikkeusolojen organisaatioon kuuluvalle joukolle;
- 4) varusmiehille;
- 5) taisteluammuntana;
- 6) Puolustusvoimien ampumatarvikkeilla tai räjähteillä.

Edellä 1 momentissa tarkoitetussa koulutuksessa voidaan käsitellä Puolustusvoimien aseita ja muita välineitä. Puolustusvoimien ampuma-aseiden käsittelyn tulee tapahtua Puolustusvoimien

Eduskunnan vastaus EV 319/2018 vp

valvomana Puolustusvoimien alueella tai aluksella. Puolustusvoimien aseilla ei saa ampua 1 momentissa tarkoitetussa koulutuksessa.

4 b luku

Maanpuolustuskoulutusyhdistyksen järjestämä tutustumistoiminta

22 a §

Tutustumistoiminnan sisältö

Maanpuolustuskoulutusyhdistys voi myös järjestää 16 vuotta täyttäneille henkilöille toimintaa, jonka tarkoituksena on tutustuttaa osallistujat varusmiespalveluksen sisältöön.

Tutustumistoiminnassa ei ole sallittua käyttää Puolustusvoimien ampuma-aseita, ampumatarvikkeita, räjähteitä tai taisteluvälineitä tai näiden harjoitusmalleja. Tutustumistoiminnassa ei ole myöskään sallittua antaa sotilaallista osaamista tai toimintakykyä kehittävää koulutusta.

22 b §

Huoltajien suostumus

Maanpuolustuskoulutusyhdistyksen järjestämään 22 a §:ssä tarkoitettuun toimintaan osallistuvan alle 18 vuotiaan henkilön huoltajien on annettava suostumus huollettavansa osallistumiseen kyseiseen toimintaan.

Edellä 1 momentissa tarkoitettu suostumus on annettava kirjallisena Maanpuolustuskoulutusyhdistyksen työntekijälle.

4 c luku

Maanpuolustuskoulutusyhdistyksen kansainvälinen koulutustoiminta

22 c §

Maanpuolustuskoulutusyhdistyksen antama koulutus ulkomailla

Maanpuolustuskoulutusyhdistys voi antaa ulkomailla 20 §:ssä tarkoitettua sotilaallisia valmiuksia palvelevaa koulutusta, jonka tarkoituksena on kehittää koulutusta antavien reserviläisten osaamista tai jonka antaminen on muuten Suomen kansallisen puolustuksen sekä ulko- ja turvallisuuspoliittisen edun mukaista.

Päätöksen 1 momentissa tarkoitettu toiminnasta tekee puolustusministeriö, ellei päätösvalta asiasta kuulu valtioneuvoston yleisistunnolle.

Eduskunnan vastaus EV 319/2018 vp

22 d §

Ulkomaiset henkilöt Maanpuolustuskoulutusyhdistyksen Suomessa järjestämässä koulutuksessa

Maanpuolustuskoulutusyhdistyksen 20 §:ssä tarkoitettuun koulutukseen ja 22 a §:ssä tarkoitettuun toimintaan saavat osallistua myös muut kuin Suomen kansalaiset.

4 d luku

Maanpuolustusyhdistyksen järjestämää koulutusta koskevat yleiset säännökset

22 e §

Osallistujien valinta Maanpuolustuskoulutusyhdistyksen järjestämään koulutukseen ja toimintaan

Maanpuolustuskoulutusyhdistys valitsee osallistujat 4 a—4 c luvussa tarkoitettuun koulutukseen ja toimintaan.

Puolustusvoimilla on oikeus kieltää henkilön osallistuminen 1 momentissa tarkoitettuun Maanpuolustuskoulutusyhdistyksen järjestämään koulutukseen ja toimintaan.

Edellä 1 ja 2 momentissa tarkoitetusta valinnasta tehtävään päätökseen ei saa hakea muutosta valittamalla.

22 f §

Koulutuksesta ilmoittaminen

Maanpuolustuskoulutusyhdistyksen on ilmoitettava järjestämästään 4 a—4 c luvussa tarkoitusta koulutuksesta ja toiminnasta sekä näiden sisällöstä vuosittain puolustusministeriölle ja pääesikunnalle. Puolustusministeriöllä ja Puolustusvoimilla on oikeus saada tässä laissa säädettyjen tehtävien suorittamista varten Maanpuolustuskoulutusyhdistykseltä tietoja sen koulutustoiminnasta.

22 g §

Puolustusvoimien tuki Maanpuolustuskoulutusyhdistykselle

Puolustusvoimat voi antaa Maanpuolustuskoulutusyhdistykselle asiantuntijatukea sekä luvan käyttää Puolustusvoimien alueita ja välineitä tässä laissa tarkoitetun koulutuksen järjestämiseksi.

Puolustusvoimat saa antaa 1 momentissa tarkoitettuna tukena omistamiaan aseita sotilaallisia valmiuksia palvelevassa koulutuksessa tapahtuvaa käsittelyä varten. Ampuminen näillä aseilla on kiellettyä. Aseiden käsittelyn on tapahduttava Puolustusvoimien valvonnassa ja Puolustusvoimien alueella tai aluksella.

Puolustusvoimat ei saa antaa 1 momentissa tarkoitettuna tukena ampumatarvikkeita tai räjähteitä.

Eduskunnan vastaus EV 319/2018 vp

Kaikessa 1 ja 2 momentissa tarkoitettuna tukena annettujen alueiden ja välineiden käytössä on noudatettava voimassa olevia Puolustusvoimien ohjeita, varomääräyksiä ja muita määräyksiä.

Edellä 1 ja 2 momentissa tarkoitettuun tukeen ei sovelleta valtion maksuperustelakia.

28 §

Sitoutuminen koulutukseen ja tehtäviin

Suomen kansalainen voi antaa Puolustusvoimille kirjallisen sitoumuksen siitä, että hän osallistuu Puolustusvoimien vapaaehtoiisiin harjoituksiin sekä 23 ja 27 §:ssä tarkoitettuihin tehtäviin määräajan, vähintään kaksi ja enintään kuusi vuotta kerrallaan. Maanpuolustuskoulutusyhdistyksen koulutus- ja tukitehtäviin sekä Maanpuolustuskoulutusyhdistyksen jäsenjärjestön tehtävään sitoutuva antaa sitoumuksen Maanpuolustuskoulutusyhdistykselle. Sitoumuksen tekijän on oltava vähintään 18-vuotias. Puolustusvoimien tehtäviin voi sitoutua enintään 60 vuotta täyttänyt henkilö.

32 a §

Salassapitovelvollisuus ja hyödyntämiskielto

Tämän lain mukaiseen koulutukseen, virka-apuun tai muuhun toimintaan osallistuneen henkilön vaitiolovelvollisuudesta ja salassa pidettävää tietoa koskevasta hyväksikäyttökiellosta säädetään viranomaisten toiminnan julkisuudesta annetussa laissa.

34 §

Taloudelliset etuudet

Puolustusvoimien vapaaehtoiisiin harjoituksiin sekä 23 tai 27 §:ssä tarkoitettuun tehtävään osallistuvalla henkilöllä on oikeus:

Viranomaisten antama vapaaehtoinen maanpuolustuskoulutus on siihen osallistuvalla maksutonta.

35 §

Sosiaaliset etuudet

Puolustusvoimien vapaaehtoiisiin harjoituksiin ja 23 tai 27 §:ssä tarkoitettuun tehtävään osallistuvalla henkilöllä on oikeus:

2) korvaukseen tapaturmasta ja palvelussairaudesta sotilastapaturman ja palvelussairauden korvaamisesta annetun lain (1521/2016) mukaan;

Eduskunnan vastaus EV 319/2018 vp

37 §

Vahingonkorvaus koulutuksen ja eräiden muiden tässä laissa tarkoitettujen tehtävien yhteydessä aiheutuneesta vahingosta

Puolustusvoimien vapaaehtoisten harjoitusten ja 23 tai 27 §:ssä tarkoitettujen tehtävien yhteydessä aiheutuneesta vahingosta vastaa valtio sen mukaan kuin vahingonkorvauslaissa säädetään.

42 §

Toimintakertomus

Pääesikunnan on annettava puolustusministeriölle ja 4 §:ssä tarkoitettulle vapaaehtoisen maanpuolustuksen neuvottelukunnalle vuosittain kertomus 4 a—4 c luvussa tarkoitettua koulutuksesta ja toiminnasta sekä vapaaehtoisten käyttämisestä virka-aputehtävissä. Pääesikunta on tätä varten oikeutettu saamaan valvonnan suorittamiseksi tarvittavia tietoja Maanpuolustuskoulutusyhdistykseltä salassapitosäännösten estämättä.

Tämä laki tulee voimaan _____ päivänä _____ kuuta 20 ____.

Laki

ampuma-aselain 17 §:n muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
lisätään ampuma-aselain (1/1998) 17 §:n 1 momenttiin, sellaisena kuin se on osaksi laeissa 601/2001, 428/2004, 485/2010, 124/2011, 689/2013, 622/2017 ja _____, uusi 4 a ja 4 b kohta seuraavasti:

17 §

Soveltamisalaa koskevat poikkeukset

Tämä laki ei koske:

4 a) Puolustusvoimien omistamilla ampuma-aseilla ja aseiden osilla järjestettyä vapaaehtoisesta maanpuolustuksesta annetun lain (556/2007) 20 §:ssä tarkoitettua koulutusta, kun aseiden käsittely tapahtuu Puolustusvoimien valvonnassa ja Puolustusvoimien alueella tai aluksella eikä aseilla ammuta;

Eduskunnan vastaus EV 319/2018 vp

4 b) Rajavartiolaitoksen omistamilla ampuma-aseilla ja aseiden osilla järjestettyä vapaaehtoisesta maanpuolustuksesta annetun lain 20 §:ssä tarkoitettua koulutusta, kun aseiden käsittely tapahtuu Rajavartiolaitoksen valvonnassa ja Rajavartiolaitoksen tai Puolustusvoimien alueella tai aluksella eikä aseilla ammuta;

— — — — —

Tämä laki tulee voimaan _____
päivänä _____ kuuta 20 ____.

Laki

työturvallisuuslain 6 §:n muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan työturvallisuuslain (738/2002) 6 §:n 2 momentti, sellaisena kuin se on laissa 562/2007, seuraavasti:

6 §

Soveltamisalan rajoitus

— — — — —

Lakia ei myöskään sovelleta henkilöön, joka vapaaehtoisesta maanpuolustuksesta annetun lain (556/2007) nojalla osallistuu Puolustusvoimien tai Rajavartiolaitoksen vapaaehtoiisiin harjoituksiin.

Tämä laki tulee voimaan _____
päivänä _____ kuuta 20 ____.

Laki

rikoslain 45 luvun 27 §:n muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan rikoslain (39/1889) 45 luvun 27 §:n 1 momentin 2 a kohta, sellaisena kuin se on laissa 563/2007, seuraavasti:

Eduskunnan vastaus EV 319/2018 vp

45 luku

Sotilasrikoksista

27 §

Sotilaat

Sotilaalla tarkoitetaan tässä luvussa:

2 a) vapaaehtoisesta maanpuolustuksesta annetun lain (556/2007) 18 §:ssä tarkoitettua Puolustusvoimien vapaaehtoisissa harjoituksissa palvelevaa; sekä

Tämä laki tulee voimaan _____ päivänä _____ kuuta 20 ____.

Helsingissä 7.3.2019

Eduskunnan puolesta

puhemies

pääsihteeri